

Nieuwsbrief september 2026

Kunstdorp Grimbergen VZW is een vereniging die het artistiek erfgoed van Grimbergen (de deelgemeenten inbegrepen) wil bestuderen, beschermen en laten uitstralen. In deze nieuwsbrief presenteren we u dat erfgoed en informeren we u over onze activiteiten.

ONS EERSTE LUSTRUM

Beste kunstvrienden,

Kunstdorp Grimbergen viert zijn eerste lustrum! Inderdaad op 12 juni 2021 zag Kunstdorp het levenslicht. Het idee om de landschapsschilders van het kunstdorp Grimbergen een blijvende erkenning te geven dateert al van voor 2020 maar Corona zette het idee on hold. In 2021 was het dan zover, een groep van enthousiaste kunstliefhebbers hield de startvergadering weliswaar nog in open lucht en met voldoende afstand. Corona, weet u wel.

Grimbergen was door de komst van de boerentram plots een aantrekkingspool voor kunstenaars uit de stad die in ons dorp de Maalbeek, molens, de abdijkerk, hoeves en het leven op het land aantreffen. Tientallen kunstenaars lieten een indrukwekkend oeuvre na met belangrijke artistieke en iconografische waarden na. Nu al vijf jaar zet kunstdorp Grimbergen hen in de kijker via tentoonstellingen, lezingen, onze nieuwsbrief en last but not least via de website www.kunstdorpgrimbergen.be waar u 110 kunstenaars terugvindt met een curriculum en afbeeldingen van hun werken.

Om het eerste lustrum van Kunstdorp Grimbergen te vieren, nodigen wij u uit om tussen 31 oktober en 11 november de tentoonstelling 'Gerard Vanraes' in de basiliek van Grimbergen te bezoeken. Gerard Vanraes was decorschilder in de Brusselse Muntchouwburg en schilderde vele interieurzichten in onze basiliek. Veel van deze werken, uit het patrimonium van de abdij, de gemeente en werken in privébezit werden nog nooit getoond aan het publiek. U kan er voor het eerst kennis mee maken.

Alle personen die onze werking steunden door het betalen van lidgeld in de voorbije 5 jaren, krijgen nog een aparte uitnodiging voor de vooropening.

Ad multos annos.

Marc Van Godtsenhoven,
Voorzitter vzw Kunstdorp Grimbergen

HERONTDEK JAN DE DOBBELEER, DE MINZAME MEESTER UIT STROMBEEK-BEVER (DEEL III)

In vorige bijdragen toonden wij hoe het werk van Jan De Dobbeleer evolueerde van figuratie naar abstractie en van daar naar materieschilderkunst. Bij een Mondriaan bijvoorbeeld stond een dergelijk radicaal proces gelijk met onomkeerbare keuzes. Wie het pad van de *'zuivere beelding'* koos, had al het figuratieve de rug toegekeerd, eens en voor goed.

De Dobbeleer is gelukkig geen doctrinair. Hij schildert wat hij wil en hoe hij het wil. Dochter Marianne herinnert zich een tentoonstelling van hem, gespreid over meerdere zalen, waarin het de bezoekers opviel hoe van de ene zaal naar de andere totaal verschillend werk te zien was. Het was net of telkens een andere kunstenaar actief was geweest. Die diversiteit heeft niets tegenstrijdigs. De blik van de kunstenaar is divers, vrij en ongedwongen. De constante is zijn nieuwsgierigheid, zijn drang om te experimenteren.

Transmutatie

Komt daarbij dat Jan De Dobbeleer een romantische belangstelling voor alchemie koestert. Daarom noemt hij veel van zijn werken Transmutaties: een kernbetrachting uit de alchemie. Het is een fascinerend gegeven: de overgang van een materie in een andere, liefst van een meer kostbare aard. De Dobbeleer interpreteert dat als het zoeken naar de maximale uitdrukingskracht van een materiaal, waardoor het zichzelf overtreft. De mengeling van verf en zand, het ontstaan van reliëf, dus schaduwspel, vraagt om een sobere, organische kleurenkeuze. Het introduceren van vreemde materialen (wat dacht U van stengels, jawel stengels, van berenklaauw, een invasief soort onkruid?) vraagt dan weer om een heel ander coloriet, nog altijd organisch, maar schreeuwerig en exuberant!

Met zorg worden de mogelijkheden afgetast. Met haast maniakale dwang worden de zelfde vormen ingeoefend, uit het hoofd of naar levend model. Het hanteren van het penseel moet een automatisme blijven, een met grote vanzelfsprekendheid beoefend ambacht.

Daarom tonen wij graag zij aan zij, de stevige abstracten met hun rijk coloriet uit de jaren vijftig, wazige impressies van ruiters, aardkleurige reliëfs met een archeologische inslag en een met dezelfde goesting opgetekende impressie van de Tommenmolen.

De kunstenaar blijft zichzelf -en ons- verrassen met een bloeiende boom in de Provence, die hij ervaart en weergeeft als een explosie van kleur.

Maar net zo goed is hij verstrooid tijdens een ateliersessie door hetgeen hij door het raam ziet: de drukte van alledag en een werf aan de overkant van de straat. Dat legt hij dan ook vast, zonder voorafgaand plan, zonder belerende bijbedoelingen, louter voor het eigen plezier.

Rik Sauwen

EEN ARTIESTENROUTE IN ONS DORP

Tijdens de voorbije maanden juli en augustus, en dit voor het derde jaar op rij, vergastte Toerisme Grimbergen ons op een reeks Zomeravondwandelingen in de vier deelgemeenten Grimbergen, Beigem, Strombeek-Bever en Humbeek. De wandelingen, onder begeleiding van een gids, vonden plaats op dinsdagavond, telkens om 19 uur en duurden ongeveer twee uur. Wie wou meewandelen was verplicht zich in te schrijven omdat het aantal deelnemers beperkt was tot vijftientig per gids, maar de activiteit was wel volledig gratis. De zomeravondwandelingen zijn, zo kon men vaststellen, een vaste waarde geworden. Elke datum was volzet en voor sommige bestond er zelfs een wachtlijst. Bij afzegging van een ingeschreven deelnemer kon men dan nog iemand gelukkig maken...

Op 21 juli was er een wandeling van bij de Liermolen, langs de Tommenmolen, door de kouters naar het Lintbos. En verder via het Oyenbrugpark, met enkele merkwaardige relictten uit WO 11, het vliegveld en de ronde hangars van Alfred Hardy naar de Oyenbrugmolen. Na een bezoek aan de werkende molen die ook een waterkrachtcentrale is stapten wij door de Maalbeekvallei terug naar de Liermolen.

Onze Pleinairisten hebben de vallei en de watermolens die in 1980 bij KB beschermd werd, omwille van haar artistieke waarden, ontelbare keren getekend en geschilderd.

Op 25 augustus vond, in samenwerking met Kunstdorp Grimbergen, een wandeling plaats langs de Artiestenroute, een verkenning van de plekken die in Grimbergen zelf in de smaak vielen bij de kunstenaars. De verkenning van ons artiestendorp begon niet toevallig bij het trammonument, dat de herinnering levendig houdt aan het transportmiddel waarvan zoveel kunstenaars gebruikt hebben gemaakt om Grimbergen te bereiken.

Onderweg stilgestaan bij merkwaardige gebouwen en landschappen die elke kunstenaar op eigen wijze in beeld gebracht heeft. Er werden ook herinneringen opgehaald aan plekken die verdwenen zijn, zoals café 'In 't Bareelke', waar zoveel kunstenaars kost en inwoon vonden.

Tevreden wandelaars kijken nu al uit naar een volgende editie van de Artiestenroute. Nog even geduld tot volgende zomer en dan vlug beslissen om niet op die vervloekte wachtlijst te belanden!

Rik Sauwen

KUNST, ERFGOED EN GESCHIEDENIS

Grimbergen heeft een rijke kunstgeschiedenis. Meer dan honderd jaar geleden kwamen heel wat kunstenaars naar Grimbergen om de mooie natuur en het landelijke landschap te schilderen. Dankzij hun schilderijen weten we vandaag nog hoe Grimbergen er vroeger uitzag.

Waarom kwamen kunstenaars naar Grimbergen?

Aan het einde van de 19e eeuw veranderde België snel door de industrialisatie. In de steden verschenen steeds meer fabrieken en drukke straten. Veel kunstenaars wilden daarom de rust van het platteland opzoeken. Grimbergen was daarvoor een ideale plek. Er waren bossen, velden, kronkelende beekjes, oude boerderijen, watermolens en mooie vergezichten.

Voor de Maalbeekvallei was erg populair. Het water, de bomen en de weerspiegelingen vormden een prachtig onderwerp voor schilderijen. Ook de abdij van Grimbergen, oude bruggen en landelijke wegen werden vaak afgebeeld.

Schilderen in openlucht

De meeste landschapschilders werkten als *pleinairisten*. Ze schilderden niet in hun atelier, maar buiten in de natuur. Ze namen een schildersezel, verf en doeken mee en schilderden ter plaatse wat ze zagen. Vooral de watermolens ook genoten hun voorkeur. Of beter, ze waren er dol op. Zowat de helft van schilderijen hebben ze als onderwerp.

Door buiten te werken konden ze het licht, de schaduwen en de kleuren van elk seizoen veel beter weergeven. Een landschap zag er 's morgens immers heel anders uit dan 's avonds, en ook lente, zomer, herfst en winter hadden elk hun eigen sfeer. Deze manier van schilderen werd in heel Europa populair en sloot aan bij kunststromingen zoals het impressionisme.

Bekende kunstenaars

Heel wat kunstenaars vonden hun inspiratie in Grimbergen. Sommigen woonden er, anderen kwamen er regelmatig schilderen.

Een van de bekende namen is **Ernest Betigny**. Hij schilderde vele landschappen van Grimbergen en legde de natuur en de landelijke omgeving op een rustige en sfeervolle manier vast.

Ook **Victor Fermeus** schilderde verschillende plaatsen in Grimbergen. Zijn werken tonen hoe de gemeente er vroeger uitzag, met oude gebouwen, landelijke wegen en prachtige natuur.

Daarnaast kwamen ook andere Belgische landschapschilders naar Grimbergen om er te werken. Sommigen bleven maar enkele dagen, anderen keerden jarenlang terug omdat ze de omgeving zo mooi vonden.

Victor Fermeus – De pastorie in 1935

Waarom zijn die schilderijen belangrijk?

Behalve kunstwerken zijn het ook historische documenten. Ze tonen hoe Grimbergen er meer dan honderd jaar geleden uitzag.

Daardoor helpen de schilderijen ons om het verleden beter te begrijpen. Ze laten zien hoe mensen vroeger leefden, werkten en welke natuur hen omringde. Voor historici, kunstliefhebbers en inwoners van Grimbergen zijn deze werken daarom erg waardevol.

Kunstdorp Grimbergen

Deze vereniging onderzoekt de geschiedenis van de kunstenaars die in Grimbergen werkten en organiseert tentoonstellingen, wandelingen en lezingen.

Tijdens sommige evenementen kunnen bezoekers zelfs zien hoe hedendaagse kunstenaars opnieuw buiten schilderen, op dezelfde plaatsen waar hun voorgangers meer dan een eeuw geleden werkten. Zo blijft de traditie van het pleinairschilderen bestaan.

Wat kunnen we vandaag nog zien?

Wie vandaag door Grimbergen wandelt of fietst, kan nog heel wat plaatsen herkennen die op oude schilderijen voorkomen. De abdij, de Maalbeek, verschillende dreven en stukjes natuur zijn nog steeds een bezoek waard.

In tentoonstellingen en publicaties zijn regelmatig schilderijen van de Grimbergse landschappen te bewonderen. Zo ontdekken bezoekers hoe sterk kunst en natuur met elkaar verbonden zijn.

Ernest Betigny - Tommenmolen

Schilderijen als onroerend erfgoed

De landschapschilderijen van Grimbergen zijn ook een belangrijke bron van informatie over het onroerend erfgoed. Onroerend erfgoed bestaat uit gebouwen, landschappen, monumenten, bruggen, molens, wegen en andere historische elementen die vast verbonden zijn met een plaats.

Veel kunstenaars schilderden de abdij van Grimbergen, de Maalbeek, watermolens, hoeves, kapellen, dreven en oude dorpsgezichten. Hun schilderijen tonen hoe deze plaatsen er meer dan honderd jaar geleden uitzagen.

Historische documenten

Sommige gebouwen of landschappen die op de schilderijen voorkomen, zijn ondertussen verdwenen of sterk aangepast. In zulke gevallen vormen de schilderijen een waardevol historisch document. Ze geven informatie over de vorm van gebouwen, de ligging van wegen, het uitzicht van bomenrijen en de inrichting van het landschap. Zo helpen ze bij het bestuderen, beschermen en soms zelfs restaureren van erfgoed.

Jean Batenburg – De molenvijver van de Borgt

De schilderijen tonen bovendien dat erfgoed meer is dan alleen oude gebouwen. Ook het landschap waarin mensen leefden en werkten maakt deel uit van onze geschiedenis. De combinatie van natuur, waterlopen, landbouwgronden en historische gebouwen bepaalt het karakter van Grimbergen.

De landschapsschilderijen zijn ook vandaag nog van grote betekenis. Ze helpen ons begrijpen hoe Grimbergen zich door de tijd heeft ontwikkeld en herinneren ons eraan dat het bewaren van zowel het landschap als de historische gebouwen belangrijk is voor toekomstige generaties.

BLIJF/WORD LID !

Door € 10,00 te storten op rekening BE 76 0019 1377 1095 en een mail te sturen naar info@kunstdorpgrimbergen.be ben je een jaar lang lid van onze vereniging die de Grimbergse kunstenaars in de kijker zet. Je ontvangt dan 4x per jaar onze nieuwsbrief en je wordt uitgenodigd op onze activiteiten. Door jouw steun kunnen we verder werken aan onze website waar intussen meer dan honderd Grimbergse kunstenaars terug te vinden zijn. Neem zeker eens een kijkje op www.kunstdorpgrimbergen.be

Vzw Kunstdorp Grimbergen wordt gesteund door volgende sponsors:

